

The cantata «Kobzar's Song» in combination with the prologue consists of five contrasting parts, united by the embodiment of the idea of national identity, which forms the importance of Ukrainian culture and heritage for future generations. The cantata is written for soloists and a mixed choir accompanied by a symphony orchestra. The figurative content of the cantata contains a wide range of feelings and a vivid description of a peaceful night and the song of the kobzar, who calls on the Cossacks to return to protect their homeland from the Tatar horde, the death of the kobzar, the battle of the Cossacks and the solemn and tragic victory march of the Cossacks. The image of the kobzar is strong, prophetic, which emphasizes the following idea "until the song dies – the Cossacks cannot be killed." The orchestral accompaniment brings its own peculiarities to the sound of the choir; expands the cantata's imaginative sphere, and the presence of soloists emphasizes its drama.

So, the cantata «Kobzar's Song» by H. Vereta is the embodiment of the idea of national identity. Through the use of Ukrainian folklore and historical themes, the cantata gives listeners the opportunity to experience national pride for the Cossacks in the struggle for Ukraine's independence.

Key words: cantata genre, choral music, Ukrainian composers, national identity.

УДК 364.4:347.965.42

DOI <https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series5.2024.97.36>

Ярошенко А. О., Гальчин І. П.

ВИНИКНЕННЯ ТА СТАНОВЛЕННЯ МЕДІАЦІЇ: ПОТРЕБИ ТА МЕТА

У статті досліджено історію виникнення медіації як ефективної процедури мирного вирішення суперечок, а також посередництва в азіатській культурі та релігії, які акцентують увагу на розумінні, рівновазі та гармонії у стосунках.

Проаналізовано наукові погляди вітчизняних і зарубіжних учених на специфічні характеристики медіації, які, зі свого боку, підпорядковані відповідним потребам. Основи сучасної медіації заклали далекосхідні культури правових, а також сучасних американських рішень. Посередництву довіряли з давніх часів люди, наділені досвідом, авторитетом, довірою, внутрішньою рівновагою.

Медіацію розглянуто як спосіб вирішення конфліктів у незалежній Україні в 90-х роках ХХ ст., що розвивається, зважаючи на культурні та національні особливості. Ключова мета медіації – усунення негативних емоцій і правильне спрямування людей, які беруть участь у конфлікті, так, щоб вони почали помічати спільні інтереси й самостійно вирішили наявні суперечності.

Вказано, що медіація надає можливість її учасникам визначити суперечливі питання, зменшити комунікаційні бар'єри, розробити пропозиції щодо вирішення проблемних ситуацій, а також, якщо учасники бажають, підбити підсумки на взаємовигідних умовах. Універсальною метою медіації можна вважати досягнення згоди, тобто взаємних домовленостей, які виявляються щонайменше «прийнятними» для обох сторін конфлікту.

Підкреслено, що професіоналізм, досвідченість, авторитет і нейтральність медіатора та його комунікативні навички, які орієнтовані на відповідні потреби сторін, призводять до вирішення конфліктів.

Доведено, що для України історичний досвід зарубіжних країн щодо впровадження та застосування медіації є безцінним, оскільки це допоможе створити власну надійну та ефективну систему реалізації медіації.

Ключові слова: медіація, примирення, переговори, посередництво, арбітраж, третейський розгляд, досудове врегулювання спору.

На сьогодні медіацію доцільно розглядати як новий напрямок професійного розвитку в Україні. Водночас медіація перебуває на перетині різних дисциплін, що посилює її важливість як в теоретичному, так і практичному спрямуванні. Для врегулювання суперечок (конфліктів) в будь-якій сфері життя медіація є одним із перспективних напрямків роботи як в Україні, так і світі. Зарубіжний досвід запровадження медіації свідчить, що медіація в кожній країні розвивається з урахуванням культурних особливостей та правового поля кожної країни. Саме тому можна стверджувати, що медіація та особливості її запровадження в Україні потребують подальших наукових досліджень. Разом з тим, медіація як певна система цінностей повинна стати невід'ємним атрибутом громадянського суспільства в Україні, новою парадигмою вирішення конфліктів, основою на самовизначеності та активності, незалежності та толерантності, стати ознакою готовності нести відповідальність за свої вчинки та брати відповідальність за виконання прийнятих рішень.

Метою статті є дослідження історичних передумов виникнення та становлення медіації, існування примирних процедур в розрізі потреб та мети медіації.

Серед науковців, які у своїх працях торкалися питання історії медіації в Україні, зокрема, можна назвати: Т. Кисельову, Ю. Бауліна, В. Гопанчука, І. Войтюк, В. Землянську, В. Маляренка, Н. Крестовську, А. Гірника, Ю. Притику, Ю. Зазуляк, Ю. Михайльського.

Деякі аспекти дослідження історії виникнення і розвитку процедур примирення здійснювалося в наукових працях О. Спектор, Д. Давиденка, Н. Нестор, Ю. Микитина, А. Шабаліна, Г. Тушиної, В. Ермоловича та інших.

Медіація – явище не нове, вона безпосередньо пов'язане з поняттям конфліктів і суперечок, які супроводжують людство з самого початку його існування. Тому можна припустити, що форми, подібні до сучасної

медіації, почали з'являтися з утворенням організованих груп. Ще в стародавні часи ця ефективна процедура мирного вирішення спорів широко використовувалася в Римській імперії, Єгипті, Китаї та Японії. У Європі наприкінці XVII століття з'явилися наукові трактати про медіацію та роль медіатора [10].

Римське право також визнавало посередництво, що було передбачено у кодексі Юстиніана (530-533 роки н.е.). Римляни використовували різні терміни для поняття «посередник»: *medium*, *internuncius*, *intercessor*, *philantropus*, *conciliator*, *interpolator*, *mediator*. До медіаторів ставилися з повагою і часто шанували нарівні з жрецькими чи вождями племені [1].

Це дуже складна концепція, яка має широкий спектр застосування в різних сферах життя – від етнічних, расових, сімейних, сусідських до національних суперечок.

Як зазначає О.Т. урлай: «Медіація є терміном міжнародним (походить від лат. – *mediare* – бути посередником), нею називають переговори між сторонами спору за участю і під керівництвом третьої нейтральної особи – медіатора, що не виносить обов'язкового для даних сторін рішення. Цьому терміну є тотожними поняття «примирні процедури», «посередництво», «погоджувальні процедури» тощо [3].

Зі свого боку, в Американському словнику юридичної термінології зазначено, що: «медіація – не обов'язковий метод вирішення спорів за участю нейтральної третьої сторони, чиє завдання полягає в тому, щоб допомогти сторонам, які беруть участь у суперечці, досягти взаємоприйнятної рішення» [6, с. 30-31].

Нині досить поширеною є думка, що медіація є соціальним явищем і особливим видом людської діяльності. Однак різноманітність застосувань медіації та різноманітність її методів і цілей унеможливають вміст цього процесу в прості рамки визначення.

Всесвітньо відомий авторитет у сфері медіації W. Moore визначає це як «втручання в переговори або конфлікт прийнятної третьої сторони, яка має мінімальну здатність приймати рішення або повністю позбавлена можливості, що супроводжує сторони, які беруть участь у добровільному прагненні дійти взаємопорозуміння. Разом з тим, крім вирішення конкретних завдань, посередництво може встановити або зміцнити відносини, засновані на взаємній довірі та повазі між сторонами або припинити відносини таким чином, щоб «мінімізувати емоційні витрати та втрати психічні» [11, с.30].

На думку Матвєєва Л., Балтаджи П., «медіація – це вид альтернативного врегулювання спорів, метод їх вирішення із залученням посередника (медіатора), який допомагає сторонам конфлікту налагодити процес комунікації і проаналізувати конфліктну ситуацію так, щоб вони самостійно змогли вибрати той варіант рішення, який би задовольняв інтереси і потреби усіх учасників конфлікту» [2].

Професор Е. Вієнкова визначає посередництво як «добровільні переговори між особами або групами, у конфлікті за участю посередника, завданням якого є підтримувати та сприяти перебігу цих переговорів, не нав'язуючи сторонам рішення» [4, с. 22].

Крім того, багато визначень підкреслюють професіоналізм, досвід, авторитет і нейтральність медіатора та його комунікативні навички, які орієнтуються на відповідну орієнтацію сторін – з метою вирішення конфлікту. Наприклад, польський спеціаліст у цій галузі Е. Gmurzyńska трактує медіацію як «процедуру спрямовану на приведення конфліктуючих сторін до згоди» [6, с.31] вказує на цілком добровільний характер медіації (кожна сторона може будь-коли відмовитися від подальшої участі в процедурі медіації). Медіація, за її словами, «це процес, який вимагає участі неупередженої третьої сторони, яка допомагає сторонам, що сперечаються, у досягненні взаємоприйнятної та примирного рішення відмінності в їхніх позиціях».

Медіацію також можна розуміти як інструмент ефективного та конструктивного управління конфліктами. Представником цього підходу є видатний польський юрист S. Włoduka, який стверджує, що: «медіація – це діяльність третьої сторони, тобто не сторони конфлікту, а третя сторона створює умови для прямих розмов (переговорів) між суб'єктами та належним чином впливає на них для досягнення мирного врегулювання спору» [14, с. 17]. Інші експерти з цього питання вважають, що медіація є основним і найвідомішим альтернативним методом вирішення спорів [13].

Відповідно до вищесказаного можна вважати, що медіація є неупередженою та конфіденційною процедурою, якщо обидві сторони переговорів погоджуються. Його мета – зняти негативні емоції та спрямувати людей, залучених у конфлікт, таким чином, щоб вони почали помічати спільні інтереси й самі дійшли згоди.

Крім медіації, найбільш поширені нейтральні методи вирішення спорів за участі третьої сторони можуть бути: [15, с. 5-6]

– попередження – тобто здійснення непрямого тиску на сторони конфлікту; це може бути форма повчання, вираження невдоволення ситуацією або відволікання уваги від предмета суперечки шляхом апелювання до переважних інтересів;

– примирення – тобто направлення кожній стороні конкретних пропозицій щодо вирішення спору; має на меті спонукати до конструктивного вирішення проблеми; цей метод має дипломатичний характер;

– помірність особливо ефективна, коли між сторонами є сильні негативні емоції; завдання модератора – взяти на себе злість і взаємну неприязнь; тільки тоді, коли йому вдасться контролювати свої емоції, він може почати змінювати відносини між сторонами суперечки;

– арбітраж – тобто передача спору третій стороні; арбітр вирішує це згідно з власним судженням на розсуд, нав'язуючи готове рішення.

Медіація, як згадувалося на початку, була відома практично в усіх стародавніх культурах. Позасудовий спосіб вирішення спорів уже набув широкого застосування в Єгипті в VI столітті нашої ери, де більшість конфліктів щодо сім'ї, сусідства, комерційних або дрібних злочинів вирішувалися поза судом. Було посередництво, що називалося «хорошими друзями» або «почесними громадянами» і конфлікт завершувався укладенням угоди, в якій сторони описували тривалу історію спору (конфлікту). Посередник мав обов'язкову силу і містив гарантії щодо їх виконання, які включали як прийняття присяги, так і сплату високих штрафів у разі невиконання наданого слова.

Основи посередництва (медіації) також слід шукати в азійській культурі та релігії, які роблять акцент про розуміння, рівновагу та гармонію в соціальних стосунках. На цю територію вплинуло вчення Конфуція, який «наказував поважати молодим людям старших, трактував взаємну доброзичливість і готовність прийти на допомогу у важкій ситуації» [10, с. 37].

Відповідно до його етики, людина повинна уникати ведення справ у судах, оскільки це суперечить гармонії в міжособистісних стосунках, а медіація, яка проводиться довіреними людьми з соціальних еліт, захищеними від «втрати обличчя», тобто позбавлення поваги та гідності. Під час династії Мін у кожному селі були суперечки. Старійшини, які збиралися для цього в спеціальних будівлях, так званих *shenming* (дослівний переклад: пояснення аргументів), а під час династії Цін процедура посередництва була дещо більш формалізованою та прогнозованою та проводилася в три етапи.

У першому – допомогу пропонував найголовніший у селі або голова сім'ї (до того, як справу передавали чиновнику). Якщо їхня допомога не закінчувалася угодою про суперечку офіційно повідомляли чиновника, причому в незначних справах конфлікт знову виносили на розгляд сільського голови чи голови родини (цього разу за посадою). З давніх-давен при виборі особи, яка мала проводити медіацію, важливими були повага, авторитет і довіра, якими вона користувалася у місцевій громаді. Ними могли бути друзі, чиновники, найстарші люди в родині, а також правознавці.

Багато сімей, щоб захистити добре ім'я сім'ї, запровадили внутрішню заборону на ведення судових справ. У справах більшої ваги посередництво (медіацію) проводив сам чиновник. В даний час в Китаї 950 тис. посередницьких комісій і за офіційною статистикою це приблизно 6 мільйонів посередників [10, с. 39].

Як і в Китаї, в Японії вважалося, що «кожна громада повинна мати можливість самостійно вирішувати конфлікт і забезпечувати гармонію у стосунках між людьми», [6, с. 4-7] отже суди також розглядалися там – протягом століть – як останній засіб. Крім того, для честі і збереження обличчя існувало дуже важливе правило в місцевій громаді, а саме: «в кожній сварці завжди відповідальні обидві сторони» і «найбільша перемога та, яка проходить без кровопролиття» [9, с. 109].

Багато дослідників пов'язують сучасну медіацію, перш за все, з її розвитком у США, де вона набула більш інституціоналізованої форми: по-перше – якості медіаторів залучалися адвокати та судді, а по-друге, медіація стала відповіддю на потреби суспільства «в плані швидкого, дешевого та ефективного вирішення конфлікту».

Медіація поширюється в американському суспільстві з 1960-х років XX століття. Спочатку проводилася недорого або безкоштовна медіація, в основному для розгляду справ зайнятості та у сфері конфліктів щодо дискримінації за кольором або расою або національністю, а потім введено в судову систему через закони штату поширені як альтернативні методи вирішення конфліктів. Для розвитку медіації численні пілотні програми та публікації з медіації також зробили свій внесок. Сьогодні в Америці «медіація проводиться майже у всіх справах і в усіх судах».

Медіація в Європі існує з IX століття як спосіб запобігання та пом'якшення політичних конфліктів, де роль посередників відігравали або великі державні діячі, або представники церкви. Однак у сімейних, господарських чи кримінальних справах їх ідею було перенесено з Північної Америки лише у 1980-х роках. Наразі медіація діє в більшості країн Західної Європи. Разом з тим, для популяризації медіації ще потрібен час у свідомості потенційних клієнтів.

У Польщі вже в міжвоєнний період професор Леон Петражицький схилився до запровадження так званого постулату відновного правосуддя у польську правову систему, але лише після політичної трансформації ці ідеї стали фактом. Німецькі медіаційні центри [7], а також Асоціація, яка активно працює в цьому питанні, були зразком для польської системи.

Медіація як спосіб вирішення конфліктів з'явилася в незалежній Україні лише у 90-х роках XX ст. Вперше запровадження медіації було здійснено недержавними організаціями, які з'явилися у 1994 році. У 1995–1997 роках у багатьох регіонах України перші організації почали впроваджувати медіацію для вирішення різних видів спорів: трудових, комерційних, споживачських, шкільних, сусідських тощо. У 1997 році в Одесі відбулося застосування медіації у цивільному процесі, що свідчить про впровадження цієї процедури у співпраці із державними органами та її визнання. З метою протидії промисловим страйкам у 1998 році Уряд України за підтримки фінансованого USAID проекту створив нове урядове агентство – Національну службу посередництва і примирення, що була підзвітна лише Президентові України та уповноважена сприяти врегулюванню колективних трудових спорів [2, с. 5-6.]. Одним з перших значних проектів з медіації в Україні можна назвати проект за фінансової підтримки USAID (1997–1999 рр.), в рамках якого по всій території держави було створено місцеві центри медіації, здійснювалася підготовка медіаторів. Значним етапом в розвитку примирювальних процедур в Україні стала діяльність Українського центру порозуміння,

створеного у 2002 році. Ця організація проводила роботу щодо впровадження медіативних процесів у кримінальне судочинство. Відбувалася значна діяльність щодо впровадження відновного правосуддя. Цією організацією було створено 15 українських громадських організацій.

Таким чином, можна сказати, що основи сучасної медіації заклали обидві далекосхідні культури правових, а також сучасних американських рішень. Посередництву довіряли з давніх часів люди, наділені досвідом, авторитетом, довірою, внутрішньою рівновагою. Історія медіації свідчить про те, що суть медіації, мета якої залишається незмінною протягом століть уникнути дорогих судових розглядів і вирішити питання мирним шляхом.

Універсальною метою медіації можна вважати досягнення згоди, тобто її досягнення взаємні домовленості, які виявляються щонайменше «прийнятними» для обох сторін спору.

Метою медіації є не визначення того, хто правий, а досягнення задовільного рішення сторін спору (конфлікту).

Медіація, набагато більше, ніж формалізований судовий процес, дозволяє суб'єктам конфлікту висловити свої почуття, з'ясувати спірні питання, а також досягти справжніх джерел конфлікту, які часто мають емоційний характер (наприклад, у багатьох сімейних чи сусідських справах). Тому в медіації важливіше знаходження практичного вирішення суперечки, а не визначення, яка сторона права. Той факт, що сторони добровільно приймають і дотримуються правил і принципів медіації, робить угоду, яку вони досягають, більш ефективною, ніж угода, нав'язана рішенням суду [8, с. 27-35]. Роль медіатора полягає в тому, щоб примирити сторони (за принципом «мирити, а не судити»), а не встановлювати об'єктивну істину, а також усунення реальних джерел конфлікту, що має велике значення для взаємовідносин сторін у майбутньому.

Таким чином, відповідно до припущення, що медіація є простим, нескладним і ефективним методом вирішення конфлікту, можна припустити, що її метою є:

- спрощена процедура;
- швидкий розгляд претензій;
- покращення відносин між сторонами;
- вирішення спорів без необхідності проведення офіційних судових процедур;
- зняття тягаря з загальних судів;
- укладення мирової угоди, досягнутої самими сторонами.

Варто підкреслити, що навіть якщо під час медіації сторонам не вдається дійти згоди, завдяки медіації вони «повертаються до суду спокійнішими, впевненішими в собі, з більш чіткими позиціями. Вони здатні визначити свої потреби та сформулювати конкретні висновки.

Таке ставлення впливає на швидкість та ефективність судового розгляду, на що сторони можуть розраховувати для «негайного закінчення справи».

Основні функції медіації пов'язані з переконанням, що досягається згода шляхом, коли самі сторони переконані правильності даного рішення, що є найкращою гарантією цього впровадження та усунення справжніх причин конфлікту. Це, без сумніву важливо для зменшення ризику подальших проблем, що виникають у майбутньому.

На думку W. Moore, посередництво виконує три основні функції [11, с. 104-105]:

- змінює стосунки між людьми, які в ньому беруть участь, а також впливає на їхнє майбутнє ставлення;
- зміцнює почуття відповідальності за власну поведінку;
- сприяє діалогу та діяльності, а також сприяє розбудові суспільства;
- покращує та здешевлює функціонування системи правосуддя в цілому, оскільки це набагато швидше і дешевше, ніж судовий розгляд.

Підводячи підсумок, можна сказати, що медіація дозволяє її учасникам визначити спірні питання, зменшити комунікаційні бар'єри, розробити пропозиції щодо рішень і, якщо вони того бажають, зробити висновки на взаємовигідних умовах. Сторони процесу посередництва разом приходять до вирішення своїх проблем, починають розуміти причини та наслідки власної поведінки, переводять боротьбу в конструктивну дію, спрямовану на досягнення консенсусу. Медіація також дозволяє виразити гнів і вивільнити емоції, а в довгостроковій перспективі сприяє підтримці позитивних відносин між сторонами.

Варто зазначити, що для України історичний досвід зарубіжних країн у впровадженні та застосуванні медіації є безцінним і допоможе створювати власну надійну та ефективну систему реалізації цієї процедури.

Використана література:

1. Кохан Г. Чи потрібна медіація Україні? *Юридичний Радник*. 2014. № 2 (74). URL : <http://yurradnik.com.ua/stati>.
2. Матвеева Л., Балтаджи П. Медіація в Україні : проблеми транзитивного періоду. Проблеми становлення правової демократичної держави. URL : <http://www.sulj.oduvs.od.ua/archive/2020/3/7.pdf>
3. Паладій М., Шевелева Т. Не хоче вирішувати конфлікт у суді – зверніться до медіатора. *Інтелектуальна власність*. 2006. № 12. С. 5-6.
4. Турлай О. Історичні аспекти виникнення медіації як форми захисту прав інтелектуальної власності. *Актуальні проблеми правознавства*. № 4 (32) / 2022 URL : [file:+4-2022-18-23%20\(2\).pdf](file:+4-2022-18-23%20(2).pdf)
5. Bieńkowska E. Mediacja w polskim prawie karnym, "PPK" nr 18. 1998. s. 22.
6. Gmurzyńska E. Mediacja w sprawach cywilnych w amerykańskim systemie prawnym – zastosowanie w Europie i w Polsce, Wydawnictwo C. H. Beck, Warszawa, 2007. s 31.

7. Historia mediacji w Polsce – zarys, opracowanie dostępne na stronie. URL : <http://bialapodlaska.sr.gov.pl/pliki/194.pdf>
8. Nordhelle G. Mediacja. Sztuka rozwiązywania konfliktów, Wydawnictwo FISO, Gdańsk, 2010. s. 27-35.
9. Kempf Z. Orientalizm Wacława Sieroszewskiego. Wątki japońskie, Wydawnictwo PWN, Warszawa, 1982. s. 109.
10. Kordasiewicz S. Historyczna i międzynarodowa perspektywa mediacji, Mediacje. Teoria i praktyka, (red.) E. Gmurzyńska, R. Morek, Wydawnictwo Wolters Kluwer, Warszawa, 2009.
11. Moore Ch. W. Mediacje praktyczne strategie rozwiązywania konfliktów, Wydawnictwo Wolters Kluwer, Warszawa, 2009. s. 30.
12. Morek R. ADR w sprawach gospodarczych, Wydawnictwo C. H. Beck, Warszawa, 2004. s. 75.
13. Romanowski M. Miejsce mediacji wśród ADR w Wielkiej Brytanii i Polsce, ADR 2010, nr 1, s. 93-137; zob. także A. Kalisz, A. Zienkiewicz, Mediacja sądowa i pozasądowa. Zarys wykładu, Wydawnictwo Wolters Kluwer, Warszawa, 2014. s. 25-38.
14. Włodyka S. Ustrój organów ochrony prawnej, PWN, Warszawa, 1975. s. 17.
15. Zajączkowska J. Mediowanie jako kompetencja pracownika socjalnego, [w:] W drodze ku profesjonalizacji zawodu pracownika socjalnego / (red.) B. Matyjas, M. Porąbaniec, Wydawnictwo Akademii Świętokrzyskiej, Kielce. 2008. s. 5-6.

References:

1. Kohan G. (2014) Chi potribna mediacya Ukrainy? [Does Ukraine need mediation?] *Yuridichnij Radnik*. № 2 (74). URL : <http://yurradnik.com.ua/stati>. [in Ukrainian].
2. Matvyeyeva L., Baltadzi P. Mediacya v Ukrainy : problemi tranzitivnogo periodu. [Mediation in Ukraine: problems of the transitional period]. *Problemi stanovlennya pravovoyi demokratichnoyi derzhavi*. URL : <http://www.sulj.oduvs.od.ua/archive/2020/3/7.pdf> [in Ukrainian].
3. Paladij M., Sheveleva T. (2006) Ne hochete virishuvati konflikt u sudi – zvernitsya do mediatora. [If you do not want to resolve the conflict in court, contact a mediator]. *Intelektualna vlasnist*. № 12. S. 5-6 [in Ukrainian].
4. Turlaj O. (2022) Istorichni aspekti viniknennya mediacyi yak formi zahistu prav intelektualnoyi vlasnosti. [Historical aspects of the emergence of mediation as a form of protection of intellectual property rights]. *Aktualni problemi pravoznavstva*. № 4 (32). URL : [file:+4-2022-18-23%20\(2\).pdf](file:+4-2022-18-23%20(2).pdf) [in Ukrainian].
5. Bieńkowska E. (1998) Mediacja w polskim prawie karnym. [Mediation in Polish criminal law]. "PPK" nr 18. s. 22 [in Polish].
6. Gmurzyńska E. (2007) Mediacja w sprawach cywilnych w amerykańskim systemie prawnym – zastosowanie w Europie i w Polsce. [Mediation in civil matters in the American legal system – application in Europe and Poland]. Wydawnictwo C. H. Beck, Warszawa. s. 31 [in Polish].
7. Historia mediacji w Polsce – zarys, opracowanie dostępne na stronie. [History of mediation in Poland – outline, study available on the website]. URL : <http://bialapodlaska.sr.gov.pl/pliki/194.pdf> [in Polish].
8. Nordhelle G. (2010) Mediacja. Sztuka rozwiązywania konfliktów. [Mediation. The art of conflict resolution]. Wydawnictwo FISO, Gdańsk. s. 27-35 [in Polish].
9. Kempf Z. (1982) Orientalizm Wacława Sieroszewskiego. [Orientalism by Wacław Sieroszewski] Wątki japońskie, Wydawnictwo PWN, Warszawa. s. 109 [in Polish].
10. Kordasiewicz S. (2009) Historyczna i międzynarodowa perspektywa mediacji, Mediacje. [Historical and international perspective of mediation, Mediations]. Teoria i praktyka, (red.) E. Gmurzyńska, R. Morek, Wydawnictwo Wolters Kluwer, Warszawa [in Polish].
11. Moore Ch. W. (2009) Mediacje praktyczne strategie rozwiązywania konfliktów. [Mediation, practical conflict resolution strategies]. Wydawnictwo Wolters Kluwer. Warszawa. s. 30 [in Polish].
12. Morek R. (2004) ADR w sprawach gospodarczych. [ADR in commercial matters]. Wydawnictwo C. H. Beck, Warszawa. s. 75 [in Polish].
13. Romanowski M. (2014) Miejsce mediacji wśród ADR w Wielkiej Brytanii i Polsce. [The place of mediation among ADRs in the UK and Poland]. ADR 2010, nr 1, s. 93-137; zob. także A. Kalisz, A. Zienkiewicz, Mediacja sądowa i pozasądowa. Zarys wykładu, Wydawnictwo Wolters Kluwer, Warszawa. s. 25-38 [in Polish].
14. Włodyka S. (1975) Ustrój organów ochrony prawnej. [The system of legal protection bodies] PWN, Warszawa. s. 17 [in Polish].
15. Zajączkowska J. (2008) Mediowanie jako kompetencja pracownika socjalnego. [Mediation as a competence of a social worker]. W drodze ku profesjonalizacji zawodu pracownika socjalnego / (red.) B. Matyjas, M. Porąbaniec, Wydawnictwo Akademii Świętokrzyskiej, Kielce. s. 5-6 [in Polish].

A. Yaroshenko, I. Galchyn. The emergence and development of mediation: needs and purpose

The article examines the history of the emergence of mediation as an effective procedure for peaceful resolution of disputes, as well as mediation in Asian culture and religion, which emphasize understanding, balance and harmony in relationships.

The scientific views of domestic and foreign scientists on the specific characteristics of mediation, which, for their part, are subordinated to the relevant needs, are analyzed. The foundations of modern mediation were laid by Far Eastern legal cultures, as well as modern American solutions. Mediation has been trusted since ancient times by people endowed with experience, authority, trust, and inner balance.

Mediation is considered as a way of resolving conflicts in independent Ukraine in the 90s of the 20th century, which is developing, taking into account cultural and national characteristics. The key goal of mediation is to eliminate negative emotions and guide the people involved in the conflict in the right way, so that they begin to notice common interests and independently resolve existing contradictions.

It is indicated that mediation provides an opportunity for its participants to identify controversial issues, reduce communication barriers, develop proposals for solving problematic situations, and, if the participants wish, to conclude on mutually beneficial terms. The universal goal of mediation can be considered the achievement of agreement, that is, mutual agreements that are at least "acceptable" to both sides of the conflict.

It is emphasized that the mediator's professionalism, experience, authority and neutrality and his communication skills, which are focused on the respective needs of the parties, lead to the resolution of conflicts.

It has been proven that for Ukraine, the historical experience of foreign countries in the implementation and use of mediation is invaluable, as it will help to create its own reliable and effective system of mediation implementation.

Key words: mediation, conciliation, negotiations, mediation, arbitration, pre-trial dispute settlement.